

Laekunud ettepanekud Põhja-Sakala valla üldplaneeringu lähteseisukohtadele ja KSH väljatöötamise kavatsusele ning nendega arvestamine		
<u>Esitaja ja kuupäev</u>	<u>Seisukoht või küsimus</u>	<u>Seisukohaga arvestamine/mittearvestamine</u>
Maa-amet (Tambet Tiits, peadirektor) 11.03.2019 kiri nr 6-3/19/4242-2	1. Põhja-Sakala valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse joonisel <i>Joonis 6. Maardlate paiknemine Põhja-Sakala valla territooriumil (aluskaart ja andmed: Maa-amet, 18.01.2019)</i> ei vasta Tääksi kruusamaardla piir (keskkonnaregistri maardlate nimistu kaart nr 276) keskkonnaregistris arvel oleva maardla piirile. Palume joonisel <i>Joonis 6. Maardlate paiknemine Põhja-Sakala valla territooriumil (aluskaart ja andmed: Maa-amet, 18.01.2019)</i> kasutada keskkonnaregistris arvel oleva maardla piiri.	Seisukohaga arvestatud. KSH VTK Joonis 6 parandatud.
	2. Joonisele <i>Maakasutus</i> ei ole märgitud kehtivate kaevandamislubadega Metsküla liivakarjääri (loa nr L.MK/329835) ja Önniste kruusakarjääri (loa nr VILM-054) mäeeraldistele ning nende teenindusmaadele mäetööstusmaad. Palume planeeringus anda mäetööstusmaa juhtotstarve olemasolevate mäeeraldiste ja nende teenindusmaa aladele. Vajadusel võib mäetööstusmaade juhtotstarbest eraldada turbatööstusmaa juhtotstarbe.	Seisukohaga arvestatakse edasise üldplaneeringu koostamise käigus. Lähteseisukohtade maakasutuskaardile on juhtotstarbed kantud Maa-ameti katastrikaardil kajastatud sihtotstarvete alusel.
	3. Põhja-Sakala valla üldplaneeringu lähteseisukohtades on üldplaneeringus käsitletava teema <i>15. Maardlatest ja kaevandamisest mõjutatud aladest tekkivate kitsenduste määramine</i> all märgitud, et valla territooriumil asub neli liivamaardlat, üks savimaardla, kolm kruusamaardlat, kaks dolokivimaardlat, kolm (lisaks osaliselt veel kaks) turbamaardlat. Põhja-Sakala valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse tabelis <i>Tabel 2. Põhja-Sakala vallas olemasolevad maardlad (Maa-amet, seisuga 11.01.2019)</i> on kruusamaardlatena nimetatud kolm maardlat: Aimla kruusamaardla, Tääksi kruusamaardla ja Önniste kruusamaardla. Täpsustame, et Põhja-Sakala valla territooriumil asub ka Tääksi-Vesiveski kruusamaardla ehk kokku on 4 kruusamaardlat.	Seisukohaga arvestatud. Lähteseisukohad ja KSH VTK parandatud.
	4. Lisaks on Põhja-Sakala valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse tabelis <i>Tabel 2. Põhja-Sakala vallas olemasolevad maardlad (Maa-amet, seisuga 11.01.2019)</i> märgitud Metsaküla liivamaardla õige nimetus Metsküla liivamaardla ning Paprika turbamaardla õige nimetus Parika turbamaardla. Osaliselt jäävad valla territooriumile kõik tabelis <i>Tabel 2. Põhja-Sakala vallas olemasolevad maardlad (Maa-amet, seisuga 11.01.2019)</i> nimetatud turbamaardlad, mitte ainult Vālgita ja Napsi turbamaardlad. Palume vastavalt planeeringu dokumente täpsustada.	Seisukohaga arvestatud. KSH VTK parandatud.
	5. Põhja-Sakala valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse tabeli <i>Tabel 3. Põhja-Sakala valla territooriumil väljastatud</i>	Seisukohaga arvestatud. KSH

	<p>kaevandamisload (Maa- amet, seisuga 11.01.2019) järgi on Põhja-Sakala valla territooriumil 5 maavara kaevandamisalade ning tabelile järgnevalt on lisatud, et Napsi turbatootmisala jääb Põhja-Sakala valla territooriumile väga vähesel määral. Täpsustame, et tabelist puuduvad Tääksi II kruusakarjäär (loa omaja Maanteeamet; loa nr VILM-057; loa kehtivus 20.11.2012-19.11.2027), Tääksi III liivakarjäär (loa omaja AS Acropolis; loa nr VILM-059; loa kehtivus 07.01.2013-13.11.2031) ja Napsi turbatootmisala (loa omaja AS Ramsi Turvas; loa nr VILM-011; loa kehtivus 02.06.2005- 28.12.2019). Palume tabelit <i>Tabel 3. Põhja-Sakala valla territooriumil väljastatud kaevandamisload (Maa-amet, seisuga 11.01.2019)</i> täiendada.</p>	<p>VTK parandatud.</p>
	<p>6. Palume hoida Maa-ametit kursis planeeringu edasise menetlemisega. Palume esitada üldplaneering enne selle vastuvõtmist kooskõlastamiseks Maa-ametile.</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse.</p>
<p>Terviseamet (Tiia Luht, Lõuna regionaalosakonna juhataja) 20.03.2019 kiri nr 9.3-4/19/1520-1</p>	<p>1. Põhja-Sakala valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni võrgustiku rajamisel ja rekonstrueerimisel soovime tugineda ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kavadele.</p> <p>Valla hajaasustusaladel elanikkonna vähesuse ja suhteliselt hajali paiknemise tõttu ei ole ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni rajamine otstarbekas. Pigem kaasata elanikke võimalikult palju hajaasutuse programmi raames joogivee kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamiseks ning reoveekäitluse kaasajastamiseks ja tagamiseks.</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse.</p>
	<p>2. Kui piirkonnas on veekogusid, mida kasutavad elanikud suveperioodil suplemiseks, siis supluskohad, nii ametlikud kui ka mitteametlikud peavad vastama Vabariigi Valitsuse 03.04.2008 määruse nr 74 „Nõuded suplusveele ja supelrannale“ nõuetele. Vastavalt Euroopa Direktiivi nõuetele ja eeltoodud määruse §-le 5 korraldab supluskohta omanik või valdaja suplusvee seire vastavalt seirekalendrile. Kui supluskohas ei teostata suplusvee uuringuid, siis tuleks suplejaid teavitada, et kasutatav veekogu ei ole supluskoht ning suplusvee kvaliteeti ei kontrollita. Kui supluskoht on juba pikaajalisel kasutusel, jääb see omaniku vastutusalasse. Supluskohta omanik või valdaja korraldab suplusvee seiret ning andmed veekvaliteedi kohta kuuluvad avalikustamisele. Üldsusele ettenähtud teabe kättesaadavuse supluskohas tagab supluskohta omanik või valdaja. Üldsuse teavitamise nõue kehtib ka mitteametlike supluskohtade kohta. Täpsustada Põhja-Sakala valla supluskohtadega seonduvat.</p> <p>Maakasutuse kavandamisel tuleb silmas pidada, et tegevuste planeerimisel ei halvendata seis- ja vooluveekogude seisundit.</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse edasises planeerimisprotsessis, vastavad täpsustused lisatakse planeeringu seletuskirja.</p>
	<p>3. Välisõhus levivat müra reguleerib atmosfääriõhu kaitse seadus (edaspidi AÕKS) ja müra normtasemeid sama seaduse § 56 lg 4 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.12.2016. a määrus nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“, mis jõustus 01.02.2017. Määrata Põhja-Sakala valla maa-alal AÕKSi § 7 järgsed mürakategooriad ning alad, kus tuleb tagada</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse. Üldplaneeringus määratakse mürakategooriad ja alad, kus tuleb tagada liiklus ja tööstusmüra siht- ning</p>

	<p>liiklus ja tööstusmüra siht- ning piirväärtused.</p> <p>4. Amet ei soovita müra- ja saastetundlike objektide (elamud, mänguväljakud, lasteasutused, koolid, hooldekodud) planeerimist tiheda liiklussagedusega teede (maantee, raudtee, tänav) lähedusse.</p> <p>Uute teede projekteerimisel arvestada liiklusest tulenevate negatiivsete mõjudega ning et tagatud oleksid kehtivad müra-, õhusaaste ja vibratsiooni normid.</p> <p>Uute sotsiaalobjektide (haridusasutused, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekande asutused) planeerimisel hinnata, millised piirkonnad ja keskkonnatingimused sobivad objektide rajamiseks. Võimalusel märkida sobivad piirkonnad üldplaneeringu joonistele.</p>	<p>piirväärtused.</p> <p>Seisukohaga arvestatakse. Võimalusel ei planeerita müra- ja saastetundlike objekte tiheda liiklussagedusega teede lähedale, vastavasisulised selgitused lisatakse ka planeeringu seletuskirja</p> <p>Uute sotsiaalobjektide rajamist võimaldava maakasutuse planeerimisel hinnatakse, millised piirkonnad ja keskkonnatingimused sobivad selliste objektide rajamiseks. Võimalusel märgitakse sobivad piirkonnad ka üldplaneeringu joonisel.</p>
	<p>5. Ameti varasemale kogemusele tuginedes juhime tähelepanu, et ka keskkonnasõbraliku tootmise puhul võivad tegevused, mida tehakse tootmisettevõtte territooriumil (kauba või toorme toomine, ladustamine, suuremõduliste detailide kokkupanek või töötlemine, jäätmete ja valmistoodangu laadimine, väljavedu ja muud) osutada müra ning õhusaastet põhjustavateks. Tootmistegevuse müra on reeglina kaootiline ja keeruline hinnata. Ühekordsed mürasündmused ja müra muutlik iseloom võivad lähipiirkonna elanikele häiringuid põhjustada isegi siis, kui tööstusmüra vastab normtasemetele. Seetõttu soovitab amet uute objektide planeerimisel mainitud olukordade teket ennetada ning vältida tootmisalade ja müratundlike alade (eeskätt elamualade) kõrvuti planeerimist ka siis, kui tegemist on keskkonnasõbraliku tootmistegevusega.</p> <p>Amet on seisukohal, et elamu- ja tööstusala vahele tuleks planeerida piisav puhverala, mis leevendaks tootmisest põhjustatud negatiivseid mõjusid ning tagaks elamualal normeeritud müra- ja välisõhu saastatuse tasemed. Õhusaaste puhul peab arvestama mitmest saasteallikast tuleneva võimaliku koosmõjuga. Puhverala võib olla kõrghaljastusega haljasala, äri- või muu müra suhtes mittetundlike hoonete ala. Ühtlasi tuleb arvestada, et ühe- või kaherealine kõrghaljastus ei oma puhveralana müra vähendamisel praktilist väärtust, vaid on pigem visuaalse leevenduseefektiga. Müra vähendamise eesmärgil rajatav kõrghaljastus peaks puhveralana olema vähemalt 30-50 meetri laiune, et omada müra leevendavat efekti.</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse. Võimalusel ei planeerita kõrvuti tootmisalade ja müratundlike alade vahelise puhveralade ja seatakse nende rajamise tingimused..</p>
	<p>6. Uute kergliiklusteede planeerimisel arvestada võimaliku valgusreostusega ja vajadusel</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse.</p>

	kavandada leevendavaid meetmeid.	Üldplaneeringus määratakse üldised meetmed.
	7. Tervist toetava ja parendava elukeskkonna loomisel soovitame lähtuda põhimõttest, et kaitsevöönditesse (riigimaanteed, kohalikud teed, elektriliinid jne) ei planeeritaks uusi elamuid ega sotsiaalobjekte.	Seisukohaga arvestatakse.
RMK (Elor Ilmet, Viljandimaa metsaülem) 22.03.2019 kiri nr 3-1.1/901	1. RMK on seisukohal, et Põhja-Sakala valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamisel peab olema arvestatud RMK põhiülesande täitmise võimalikkusega ja erinevad riigi maale seatavad maakasutuse või metsade majandamise piirangud peavad olema neis dokumentides kajastatud ja põhjendatud.	Seisukohaga arvestatakse.
	2. Üldplaneeringu seletuskirjas ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes esitada metsamaale kavandatud mittemetsamajanduslikel eesmärkidel teostatavate tegevuste osas alternatiivide võrdlused, sh käsitledes ka metsamajanduslikku tegevust.	Ettepanekut kaalutakse üldplaneeringu ja KSH koostamise käigus.
	3. RMK teeb, olles RMK poolt majandatavate metsade osas vastutavaks isikuks, ettepaneku täiendada keskkonnamõju strateegilise hindamise aruannet, sh sotsiaal-majanduslikku hinnangut, peatükiga, mis puudutab üldplaneeringuga määratud puhke- ja virgestusmaade, väärtuslike maastike ja asula või ehitiste kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest või tuleohu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks määratud metsade majandamist ja nende metsade uuendamist vastavalt metsaseaduses ja looduskaitseaduses sätestatud piirangutele.	Seisukohaga arvestatakse osaliselt. KSH aruandes käsitletakse üldplaneeringuga määratud puhke- ja virgestusmaade, väärtuslike maastike ja asula või ehitiste kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest või tuleohu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks määratud metsade majandamist ja nende metsade uuendamist vastavalt metsaseaduses ja looduskaitseaduses sätestatud piirangutele Eraldiseisvat sotsiaalmajanduslikku hindamist läbi ei viida.
	4. Üldplaneeringus, sh selle seletuskirjas palume märkida RMK poolt majandatavate metsade osas, et lubatud on kõik raieliigid, kusjuures detailsed kavad puhke- ja virgestusmaade, väärtuslike maastike ja asula või ehitiste kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest või tuleohu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks määratud aladel kasvavate metsade majandamiseks ja uuendamiseks koostatakse koostöös kohaliku omavalitsusega, arvestades metsade olemist, nende	Seisukohaga arvestatakse.

	kasvutingimusi, vanuselist jagunemist ja neile aladele planeeritavat metsade olemit ja koosseisu pikemas perspektiivis.	
Keskkonnaamet (Ene Poltimäe, juhataja Lõuna regioon) 01.04.2019 kiri nr 6-5/19/64-2	1. ÜP-s märkida ära looduskaitseeaduse (edaspidi LKS) EKV ulatuses erandeid tekitavad olukorrad (metsamaa erisus1, tiheasustusala erisus1). Metsamaa erisust planeeringujoonistel graafiliselt pigem mitte kujutada (ajaliselt liialt muutuv, küll aga lisada märkusena). ÜP seletuskirjas ja joonistel määratleda üheselt olemasolevad, laiendatavad ja moodustatavad tiheasustusalad (arvestades ka LKS § 41).	Seisukohaga arvestatakse. ÜP-s tuuakse ära LKS EKV ulatuses erandeid tekitavad olukorrad.
	2. Üldplaneeringu mastaapi arvestades tuua välja olulisemad LKS § 38 lg 4 ja 5 erisuste alla minevad objektid. Näiteks tiheasustusalal olemasolev ehitusjoon, supelrannad, planeeritavad avalikult kasutatavad teed (sh kergliiklusteed), planeeritavad tehnovõrgud (uued või rekonstrueeritavad elektriliinid jmt) ja rajatised, sadamate, sildumis- ja randumiskohtade võrgustik ning juurdepääsud viimastele. Seeläbi kaoks vajadus koostada detailplaneeringut selliste objektide rajamiseks ehituskeeluvööndisse. VTK-s ei ole ptk-s 5.4 elektrivõrke isegi nimetatud. Palume täiendada.	Seisukohaga arvestatakse. ÜP-s tuuakse välja LKS § 38 lg 4 ja 5 erisuste alla minevad objektid. KSH VTK-d on täiendatud elektrivõrgustiku kirjelduse osas.
	3. Uue üldplaneeringu koostamise raames tuleks läbi viia varasemate üldplaneeringutega antud EKV vähendamise kaardistamine, mis võimaldaks varasemate EKV vähendamiste nõusolekute kehtima jäämise ja kandumise uude planeeringusse. EKV vähendamise kaardistamisel tuleks vastaval joonisel ning seletuskirjas või lisa kujutada/loetleda varasemad EKV vähendamised. Üldplaneeringu tööprotsessi ja/või kooskõlastamise käigus annab Keskkonnaamet ka seisukoha, kas varasemad EKV vähendamised jäävad kehtima ja nendega võib uue ÜP puhul arvestada (kui olud on oluliselt muutunud, siis erandjuhul võib olla vajalik nende alade puhul ka uus EKV vähendamise kaalumine). Kui koostatava üldplaneeringu raames ei viida läbi EKV kaardistamist ja/või ei tooda välja, et eelmiste üldplaneeringutega on EKV-d vähendatud, siis automaatselt varasemad nõusolekud EKV vähendamiseks uude planeeringusse üle ei kandu.	Seisukohaga arvestatakse. Kaardistatakse varasemad EKV vähendamised ja vajadusel kantakse nad uude planeeringusse.
	4. Suurte üleujutusosaladega siseveekogudel (LSK ptk 9) on EKV lähtejooneks alluviaalsed soomuldade ehk lammi madalsoomuldade (AM) piir. Tulenevalt mullakaardi ebatäpsustest soovitame planeeringu koostamisel kriitilistel aladel mullastiku andmeid täpsustada või kaaluda ka teiste üleujutuste esinemist peegeldavate kriteeriumitega arvestamist (nt veetasemete andmestik, kuid täiendavate uuringute tegemist ja muude meetodite rakendamist nõuda ei saa).	Ettepanekut kaalutakse üldplaneeringu koostamisel. Võimalusel ja vajadusel täpsustatakse EKV ulatust.
	5. Kaitstavaid loodusobjektide (LKS § 4) käsitlemisel soovitame üldplaneeringu vastavasse peatükki lisada viited kehtestatud kaitsekorrale (määruse vms nr, kuup), üle-euroopalisel kaitsealade võrgustikku Natura 2000 kuuluvate alade puhul samuti viide Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615-k «Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekirj», mille alusel alad on võrgustikku määratud.	Seisukohaga arvestatakse. Üldplaneeringu lisadesse lisatakse vastav tabel.

	6. KSH koostamisel tuleb arvestada I kaitsekategooria liikide kasvukohtade ja elupaikade nõudlustega ka juhul, kui püsielupaika nende kaitseks ei ole veel moodustatud.	Seisukohaga arvestatakse.
	7. Looduskaitsealade territooriumile jääva maa- ja veealade täpsemate kasutamise- ja ehitustingimuste määramisel tuleb arvestada kaitsealade kaitse-eesmärke. Üldplaneeringu koostamisel aluseks olevate strateegiliste arengudokumentidena tuleb seepärast arvestada ka kaitstavate alade kaitse-eeskirjade ja kaitsekorralduskavadega.	Seisukohaga arvestatakse. Üldplaneeringu koostamisel arvestatakse kaitstavate alade kaitse-eeskirjade ja kaitsekorralduskavadega.
	8. Kujutada ÜP maakasutusplaani ja/või piirangute/keskkonna/looduskaitse vmt sisuga joonisel looduskaitsealade piirangutega alad, arvestades liikide leiukohtade puhul seejuures LKS §-ga 53. ÜP-s esitada ka loodusobjektide kajastamise aeg (EELIS-e väljavõtte aeg) ning märkida, et andmed võivad ajas muutuda.	Seisukohaga arvestatakse.
	9. ÜP KSH-s viia läbi Natura hindamine, arvestades lisaks otsestele mõjudele ka kaudseid ja kumuleeruvaid mõjusid. Sõltuvalt mõjuallika ja/või planeeringu täpsusastmest teha hindamine kas eelhindamise või asjakohase hindamisena (tehtud peab olema vähemalt Natura-eelhindamine, kui valla või selle mõjualale, nt vahetult valla piiri taha, jääb mõni Natura ala). Hindamise üheks väljundiks võiks olla teadaolevate objektide ja juhtude määratlemine, mille puhul edaspidistes etappides oleks vajalik asjakohane hindamine. Viimaste kohtulahendite põhjal võib vajalik olla asjakohane hindamine ja ei saa piirduda vaid eelhindamisega. Natura erandi taotlemise vajadusel tuleks arvestada ka võimalusega, et ÜP kehtestamiseks võib olla vajalik taotleda Vabariigi Valituse nõusolekut.	Seisukohaga arvestatakse.
	10. VTK ptk 5.2.7.1 on nimetatud Kuninga-Rimmu looduskaitseala (keskkonnaregistri kood KLO1000729) ja Naistevalla looduskaitseala (KLO1000731), mis on kaitse alla võetud Vabariigi Valitsuse 26. veebruari 2019. a määrusega nr 11 "Laane- ja salumetsade kaitseks looduskaitsealade moodustamine ja kaitse-eeskiri".	Seisukohaga arvestatud. Nimetatud looduskaitsealad on peatükki lisatud.
	11. Peatüki 5.2.7.2 tabelis 5 on hetkeseisuga keskkonnaregistris teised andmed. Põhja-Sakala vallas on 28.03.2019 seisuga 13 Väike-konnakotka püsielupaika (VTK-s 15), 6 metsise (VTK-s 4) ja 2 kanakulli (VTK-s 1) püsielupaika.	Seisukohaga arvestatud. Vastavad parandused on sisse viidud.
	12. Soomaa rahvusparki peatüki kohta teeme ettepaneku ära nimetada, et Soomaa rahvuspark on ka rahvusvahelise tähtsusega Ramsari ala (keskkonnaregistri kood RAH0000058).	Seisukohaga arvestatud. Vastav muudatus on sisse viidud.
	13. ÜP ülesanne on kallasrajale avaliku juurdepääsu tingimuste määramine ning see on nimetatud ka LSK ptk 11 ja VTK ptk 2.2.3.11. Lisaks, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi KeÜS) kohaselt otsustatakse ka kallasraja sulgemine ÜP-ga. Palume ÜP koostamisel teemaga arvestada.	Seisukohaga arvestatakse.
	14. I ja II kaitsekategooria liigi isendi täpse elupaiga asukoha avalikustamine	Seisukohaga arvestatakse.

	<p>massiteabevahendites on keelatud, seda põhimõtet tuleb rakendada ka planeeringutes, mis on laia levikuga avalikud dokumendid. Seega on I ja II kaitsekategooria liikide kujutamiseks kaks võimalust:</p> <p>a. koostada planeeringust kaks versiooni – avalik versioon ja ametkondlikuks kasutuseks mõeldud versioon (esimeses I ja II kaitsekategooria liikide leiukohti ja püsielupaiku (PEP) avalikus versioonis planeeringujoonistel ei kujutata);</p> <p>b. kujutada planeeringu avalikus versioonis I, II ja III kaitsekategooria liike ja PEP-e ühe tingmäärgiga „kaitstava liigi leiukoht/püsielupaik“, s.o. kaitsekategooriaid eraldamata.</p> <p>Eelistatum on variant 2, kus näidatakse ÜP joonistel (sõltuvalt vajadusest ja planeeritavast alast kõiki (nt tiheasustusaladel) või siis maakasutuse planeerimisel olulist tähtsust omavaid (kusagil rohevõrgustikus paiknevate leiukohtade kujutamine võib osutuda pigem infomüraks) kaitsealuste liikide leiukohti/püsielupaiku (PEP) ühe tingmäärgiga „kaitstava liigi leiukoht/püsielupaik“, kuid erandina ei kujutata I kaitsekategooria liigi ringikujulisi PEP-e. Antud märkus peab olema ka planeeringu tekstis ja/või legendis kajastatud. Kui ÜP-ga kavandatakse kaitstavate liikide leiukohtades olulisi maakasutusmuutusi, oleks soovitatav planeeringu piirangute joonistel (kui need vastava täpsusastmega vormistatakse, näiteks tiheasustusaladel) need alad ka vastavalt markeerida (nt alana, kus arendustegevustel arvestada liigikaitse tingimustega), teavitamaks, et antud alade arendamisel on looduskaitse kitsendused, mille sisu täpsustub arendustegevuse käigus.</p>	<p>Üldplaneeringu koostamise käigus leitakse sobivaim I ja II kaitsekategooria liikide kujutamise võimalus, mis on kooskõlas looduskaitseadusega.</p>
	<p>15. VTK peatükis 5.2.2 GEOLOOGIA on nimetamata, et valla põhjaosas Kootsi – Navesti – Unakvere külade joonest põhja pool on Siluri Llandoverly ladestiku Raikküla lademe avamus.</p>	<p>Seisukohaga arvestatud. Vastav muudatus on KSH VTKS-sse sisse viidud.</p>
	<p>16. VTK ptk 5.2.3 Tabeli 2 lahtris turvas on valesti kirjutatud maardla nimi Paprika, aga peaks olema Parika.</p>	<p>Seisukohaga arvestatud. Viga on KSH VTK-s ära parandatud.</p>
	<p>17. VTK tabelis 3 on puudu Tääksi II (VILM-057; 20.11.2012 - 19.11.2027; Maanteeamet) ja Tääksi III (VILM-059; 07.01.2013 - 13.11.2031; Aktsiaselts Acropolis) kaevandamislubade andmed.</p>	<p>Seisukohaga arvestatud. Vastavad parandused on KSH VTK-sse sisse viidud.</p>
	<p>18. VTK joonis 7 ei näita valda täies ulatuses. Joonisel võiksid olla ka mäeeraldiste nimetused ja eraldi värviga kaevandatavad maavarad (liiv, kruus, savi, turvas jne)</p>	<p>Seisukohaga mitte arvestatud. Tulenevalt sellest, et vallas olemasolevad mäeeraldised võtavad enda alla väga väikese pindala on nende kujutamine joonisel raskendatud. Seetõttu on joonis 7 KSH VTK-st eemaldatud.</p>

	<p>19. ÜP koostamisel tuleb maardlatega ja potentsiaalsete maardlatega igal juhul arvestada ega saa võtta seisukohta, et kaevandamine ei ole lubatud. Samuti mitte kanda planeeringusse kohustust, et maavara kaevandamise loa taotluse menetlemisel tuleb teha keskkonnamõju hindamine. Tuleb analüüsida, missugused on konfliktsete alad. VTK peatükk 5.2.3 MAAVARAD siduda ka strateegiadokumendiga „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“.</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse. Planeeringu lähteseisukohtade peatükk 5.2.3. on täiendatud.</p>
	<p>20. LSK ptk 21 kohaselt nimetatakse müra leevendamiseks kaevandamisobjektide ja müratundlike alade vahel raie piiramist. Lisaks tuleks ÜP koostamisel arvesse võtta, et tööstuspiirkonnad tuleks planeerida tiheasustusest piisavalt kaugele, sest ennekõike neist tulenev lõhna- või mürahäiring tekitab hiljem probleeme, mida lahendada on väga raske. Näiteks puidu- ja mööblitööstus (müra, lõhn), ka värvimisega tegelevad remonditöökojad (kemikaalide lõhn), linnu- ja loomakasvatused (lõhn), igasuguste vedelproduktide (kütuste, kütusekomponentide) laadimine ning hoiustamine (lõhn, müra) aga ka tahkekütusel katlamajad (suuts, lõhn, müra), karjäärid (tolm, müra) tekitavad probleeme, kui need on elanikele lähedal. Samas tuleks teha vahet saastavamal tööstusel/tootmisel/tegevusel (vt eelpool näiteid) ja vähemsaastavamal (nt erinev käsitöö, teatud väiksem toiduainetööstus), see ära defineerida ning kasutada vähemsaastavama tööstuse ala nn puhveralana. Pargid, terviserajad jms ei sobi kindlasti puhveralaks. Olemasolevate farmide ja loostatud tööstuste saasteaineete hajumiskaarte on sisendina võimalik saada keskkonnalubade taotlustest.</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse.</p>
	<p>21. Üldplaneeringu üks ülesanne on kohaliku tähtsusega jäätmeäitluskohtade asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine. Siinkohal tuleb märkida, et LSK ptk 2 on nimetud ettevõtete jäätmeäitluskohad ja avalikud jäätmejaamad läbisegi. Oma sisult on need erinevad ja ÜP koostamisel tuleks eelkõige tegeleda avalike jäätmejaamade asukoha ja mõjudega. Üldplaneeringu koostamisel tuleb võtta arvesse riigi jäätmekavaga 2014-20208 seatud eesmärgid.</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse. LSK ptk 2 on parandatud.</p>
	<p>22. ÜP koostamisel tuleb arvestada Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskavas aastateks 2015-2021 ja selle meetmeprogrammis olevaid suuniseid ja piiranguid ning veemajanduskavaga seatud eesmärgid ja meetmeid. Meetmeprogrammis (lisa 1) on esitatud vooluveekogumid, neile rakendatavad meetmed ja välja toodud ka meetme rakendaja. Osadel veekogumitel on märgitud meetme rakendajaks ka kohalik omavalitsus. Seega tuleb üldplaneeringu koostamise käigus üle vaadata valla territooriumile jäävad veekogumid ja meetmed selles osas, kui rakendajaks on märgitud omavalitsus. Tegevuskavas on nimetatud veekogumid, kus tuleb teatud tegevusi piirata (P), vältida (V) või piirata ja vältida (PV). Palume seda ÜP ja selle KSH koostamisel arvestada.</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse osaliselt. Üldplaneeringus üritatakse vältida dokumentide dubleerimist, kuid vajadusel tuuakse põhimõtted üle üldplaneeringusse ning kindlasti arvestatakse antud dokumendis tooduga.</p>
	<p>23. LSK Tabelisse 1 Põhja-Sakala valla üldplaneeringust ja KSH-st huvitatud ning mõjutatud asutused ja isikud võiks lisada ka teisi keskkonnalubade omanike (näitena AS Epler&Lorenz, kui Suure-Jaani Jäätmejaama operaator ja vee erikasutusloa nr</p>	<p>Seisukohaga osaliselt arvestatud. AS Epler&Lorenz on lisatud huvitatud isikute</p>

	L.VV/331013 omaja).	hulka. Kõiki teisi lubade omanikke teavitatakse ajalehtedes ja valla kodulehel.
	24. VTK ptk 5.2.4 on selgusetu, miks nimetatakse 31.12.2013 seisuga terve maakonna kinnitatud põhjaveevaru, mis on ka vale. Viljandi põhjaveemaardla varu lõppes aastal 2010. Põhja-Sakala vallas on kinnitatud kuni 2020 Võhma põhjaveemaardla varu (Silur 1025 m ³ /d, Ordoviitsium 3600 m ³ /d).	Seisukohaga arvestatud. Vastavad parandused on KSH VTK-sse sisse viidud.
	25. VTK ptk Pinnavesi: Põhja-Sakala vallas on lisaks 14 looduslikku järvele ja 11 tehiskjärvele ka 21 paisjärve (paisud, kalapääsud, hüdroenergia tootmine, veekogu seisund), mida tuleks käsitleda. Pinnavesi on kasutusel ka heitvee ja sademevee suublataena, mille seisundit tegevusega mõjutatakse. Nimetatud on, et valla territooriumile jääb kokku 10 jõge. Lisaks on keskkonnaregistrisse kantud Põhja-Sakala valla 39 oja, 14 allikat, 21 kraavi ja 11 peakraavi. Kokku 141 veekogu, mida tuleks käsitleda.	Seisukohaga arvestatud. Vastavad parandused on KSH VTK-sse sisse viidud.
	26. VTK ptk Ühisveevärk- ja kanalisatsioon. Peatükk vajab kaasajastamist, kuna andmed on ebatäpsed. a. Vee erikasutusluba nr L.VV/325616 aktsiaselts Suure-Jaani Haldus, 11351613 (kehtivus 01.01.2015-tähtajatu). Vee erikasutuse piirkond: Viljandi mk, Põhja-Sakala v, Suure-Jaani linn, Kõpu alevik, Olustvere alevik, Kõidama, Lahmuse, Lõhavere, Munki, Navesti, Reegoldi, Sürgavere, Vastemõisa ja Ülde küla. b. Vee erikasutusluba nr L.VV/330112 Aktsiaselts Võhma ELKO, 10274767 (kehtivus 01.01.2018-tähtajatu). Vee erikasutuse piirkond: Viljandi mk, Põhja-Sakala v, Kõo ja Koksvere küla. c. Vee erikasutusluba nr L.VV/332164 Aktsiaselts Võhma ELKO, 10274767 (kehtivus 08.03.2019-tähtajatu). Vee erikasutuse piirkond: Viljandi mk, Põhja-Sakala vald, Võhma I Ülejäänud kehtivad keskkonnalaod on leitavad e-keskkonnaametist.	Seisukohaga arvestatud. Vastavad parandused on KSH VTK-sse sisse viidud.
	27. Veeseaduse § 24 ¹ lg 3 kohaselt kannab kohalik omavalitsus valdkonna eest vastutava ministri käskkirjaga kinnitatud reoveekogumisalade piirid kuue kuu jooksul pärast nende kinnitamist üldplaneeringule koos perspektiivis ühiskanalisatsiooniga kaetava alaga, mis ei ole määratud reoveekogumisalaks. Põhja-Sakala vallas on kinnitatud Võhma (keskkonnaregistri kood RKA0840489), Vastemõisa (RKA0840519), Sürgavere (RKA0840518), Suure-Jaani (RKA0840520), Reegoldi (RKA0840517), Olustvere (RKA0840514), Kõpu (RKA0840493), Kõo, (RKA0840525) ja Kõidama (RKA0840516) reoveekogumisalad. Palume LSK ja VTK-d täiendada reoveekogumisala ja perspektiivse ühiskanalisatsiooni teemaga ja seda ÜP-s kajastada.	Seisukohaga arvestatud. KSH VTK ptk-i 5.4 on täiendatud. Üldplaneeringu LSK ptk-i 2 on täiendatud.
	28. Põhja-Sakala valla ühiskanalisatsiooni probleemiks on reovee puhastussüsteemide olukord ja heitvee suublade kesine seisund. Näiteks Suure-Jaani linna puhasti ei taga	Seisukohaga arvestatakse üldplaneeringu ülesannete

	<p>nõuetele vastavat puhastatud heitvee suublasse Lõhavere oja juhtimist. Ettevõtte maksab suuri saastetasusid, kuid keskkonnaseisund ikkagi kannatab. Probleemiks võib kujuneda Kõpu puhastina töötavad biotiigid (puhasti amortiseerunud, kuid biogeenide ärastus peab olema tagatud), Mumsi septik (puhasti puudub) ja Olustvere biotiigid (mis suviti erkrohelised, õitsevad). Palume teemat kindlasti KSH-s analüüsida.</p>	<p>piires. Vajadusel määratakse üldplaneeringuga perspektiivsed maad uute puhastite rajamiseks. Reovee puhastamisega seonduvaid mõjusid heitvee suublatele käsitletakse KSH aruandes.</p>
	<p>29. Teeme ettepaneku analüüsida KSH rohevõrgustiku analüüsi käigus ka sinivõrgustikku (sh kus kattub/toetab), tegevuste mõjusid võrgustikele.</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse.</p>
	<p>30. VTKs on ära toodud Eesti pinnase radooniriski ja looduskiirguse atlasest pinnakatte kaart, kuid radooni teemat pole kajastatud. Esialgse radooniriski levilate kaardi kohaselt on vald madala kuni kohatiselt kõrge (Suure-Jaani piirkond) radooniriski alal, kus lokaalselt võib esineda kõrge ja madala radoonisisaldusega pinnaseid. KSH koostamise käigus tuleks selgitada välja, kas on esinenud radooniga probleeme ja kas mingis piirkonnas vajaks teema täpsustamist. Teeme ettepaneku lisada teema ka KSH väljatöötamise kavatsusse.</p>	<p>Seisukohaga on arvestatud. KSH VTK-d on täiendatud radooniriski teemaga. KSH aruande koostamise käigus selgitatakse, kas on esinenud radooniga probleeme ja kas mingis piirkonnas vajab teema täpsustamist.</p>
<p>Maaeluministerium (Illar Lemetti, kantsler) 01.04.2019 kiri nr .1-5/722-1</p>	<p>1. KSH väljatöötamise kavatsuses ei ole puudutatud väärtusliku põllumajandusmaa ja mullastiku kaitsega seotud küsimusi. Maaeluministerium on seisukohal, et väärtusliku põllumajandusmaa ja mullastiku kaitsega seonduvat tuleks KSH koostamise raames käsitleda.</p>	<p>Antud teemat käsitletakse KSH aruandes.</p>
	<p>2. Üldplaneeringu lähteseisukohtade kohta lisatud kaardil on märgitud väärtusliku põllumajandusmaa massiivid alates kümnest hektarist. Teavitame Teid, et Maaeluministeriumi poolt välja töötatud väärtuslikku põllumajandusmaad käsitleva seaduse eelnõu (maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse muutmise seaduse eelnõu nr 735 SE) menetlus Riigikogus katkes enne selle teist lugemist. Kuigi kehtestatud õiguslikke regulatsioone väärtusliku põllumajandusmaa kohta ei ole, palub Maaeluministerium väärtusliku põllumajandusmaa määratlemisel järgida nimetatud eelnõus toodud põhimõtteid. Selle kohaselt on väärtuslik põllumajandusmaa maatulundusmaa sihtotstarbega põllumajandusmaa (haritava maa ja loodusliku rohumaa kõlvik) massiiv, mis:</p> <ul style="list-style-type: none"> - asub küla või aleviku territooriumil, - mille suurus on kaks hektarit või rohkem, - mille kaalutud keskmine boniteet on võrdne või suurem riigi põllumajandusmaa kaalutud keskmisest boniteedist. Selles maakonnas, mille põllumajandusmaa kaalutud keskmine boniteet on riigi keskmisest boniteedist madalam, on väärtuslik see põllumajandusmaa 	<p>Seisukohaga arvestatakse.</p>

	<p>massiiv, mille kaalutud keskmine boniteet on võrdne või suurem selle maakonna põllumajandusmaa kaalutud keskmisest boniteedist.</p> <p>Esialgsete arvestuste kohaselt on riigi põllumajandusmaa kaalutud keskmine boniteet 41 hindepunkti ja Viljandi maakonna põllumajandusmaa kaalutud keskmine boniteet 42 hindepunkti. Seega osutuvad Põhja-Sakala valla puhul väärtuslikuks põllumajandusmaaks vähemalt kahe hektari suurused massiivid, mille kaalutud keskmine boniteet on vähemalt 41 hindepunkti.</p> <p>Nagu me ka oma 12. veebruari 2019. a kirjas nr 4.1-5/262-1 märkisime, võiks väärtusliku põllumajandusmaa massiivide määramisel olla abistavaks materjaliks väärtuslikku põllumajandusmaad käsitleva seaduse eelnõu ettevalmistamiseks koostatud abistav kaardimaterjal. Kordame, et nimetatud kaart koostati 2015. aasta alguses, kasutades erinevate andmekogude kaardikihtide (Eesti Topograafiline Andmekogu, PRIA põllumassiivide kaart, maakatastri kaart, mullastikukaart jms) andmeid, nende õigsust looduses kontrollimata. Kaardil võib esineda näiteks piirkondi, kus põllumajandusmaad käsitlev andmestik puudub või kus põllumajandusmaa massiivina käsitletav maa-ala ei ole maatulundusmaa sihtotstarbega. Samuti ei kajasta kaart väiksemaid kui kahe hektari suuruseid põllumajandusmaa massiive. Kokkuvõtlikult tähendab see seda, et olemasoleva kaardi andmete kasutamisel tuleb arvestada asjaoluga, et see võib sisaldada vigu, ebatäpsusi või kohati vananenud andmeid</p>	
	<p>3. Oleme seisukohal, et väärtusliku põllumajandusmaa kohta tuleks üldplaneeringus kavandada sellise ulatusega kaitse- ja kasutustingimused, mis kindlustaksid nende maade pikaajalise jätkusuutliku põllumajandusliku kasutamise võimaluse ja selle kaudu riigi toidujulgeoleku. Seejuures teeme ettepaneku kaaluda üldplaneeringu väljatöötamisel põhimõtet määrata väärtusliku põllumajandusmaa maa-alade kohta põllumajandustoodete tootmist tagav maakasutuse juhtotstarve.</p>	<p>Seisukohaga arvestamist kaalutakse üldplaneeringu koostamisel.</p>
	<p>4. 2019. aasta 1. jaanuarist kehtima hakanud maaparandusseaduse § 53 kohaselt on Põllumajandusameti kooskõlastusel või loal võimalik juhtida väljaspool maaparandussüsteemi koondatud vett ehk lisavett maaparandussüsteemi. Kui üldplaneeringus elamu-, tootmis- või tööstusalade kavandamisel kavandatakse lisavee juhtimist maaparandussüsteemi, palume maaparandussüsteemi lisavee juhtimise temaatikat käsitleda ka üldplaneeringu koostamisega seotud dokumentides.</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse. Üldplaneeringus pannakse paika üldised tingimused vee juhtimisele maaparandussüsteemi.</p>
	<p>5. Palume selguse ja üheselt mõistetavuse tagamiseks kasutada üldplaneeringu dokumentide ulatuses mõistet „väärtuslik põllumajandusmaa“.</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse. Kasutatakse läbivalt „väärtuslik põllumajandusmaa“ mõistet. Lähteseisukohtades parandatud mõiste kasutus.</p>
	<p>6. Palume lisada üldplaneeringust ja KSH-st huvitatud ning mõjutatud asutuste ja isikute</p>	<p>Seisukohaga arvestatud.</p>

	loetellu Maaeluministeerium ja Põllumajandusuuringute Keskus.	Maaeluministeerium ja Põllumajandusuuringute Keskus on lisatud üldplaneeringust ja KSH-st huvitatud ning mõjutatud asutuste ja isikute loetellu.
Metsatervenduse Osaühing (Ants Erik, juhatuse liige) 01.04.2019 kiri nr 4-27/L	Käesolevaga anname teada, et soovime olla kaasatud Põhja-Sakala valla üldplaneeringu koostamisse vastavalt planeerimisseaduse paragrahvile 76. Ühtlasi anname teada, et soovime oma kinnistustel jätkata tavapärase metsamajandamisega metsaseaduse alusel.	Seisukohaga arvestatakse.
Viljandi Vallavalitsus (Raivo Laidma, planeeringuspetsialist) 02.04.2019	<p>Lähtuda Viljandi Vallavalitsuse 11.11.2018 kirjast nr 7-8/4071-1. Täiendavad ettepanekud puuduvad.</p> <p>Kiri nr 7-8/4071-1</p> <p>Soovime teha koostööd kõikides küsimustes, kus teie üldplaneeringuga kavandatavatel maakasutustingimustel võib eeldada omavalitsuse piire ületavat mõju. Kindlasti palun Viljandi Vallavalitsust teavitada, kui maakonnaplaneeringus määratud rohelise võrgustiku piire täpsustades käsitlete selle struktuurielemente, mis asuvad Viljandi ja Põhja-Sakala valla piiril, kuid millel puudub omavaheline sidusus (nn astmelauad). Samuti palun juhtida meie tähelepanu, kui kavandate omavalitsuse piire ületavate erateede määramist avalikuks kasutamiseks.</p>	Seisukohaga arvestatakse.
Maanteeamet (Marten Leiten, planeeringute menetlemise talituse juhataja) 12.04.2019 kiri nr 15-2/18/48493-5	<p>Teedevõrgustiku, sealhulgas riigiteede ja kohalike teede üldise asukoha määramine:</p> <p>1.1. Integreerida planeeringusse riigihalduse ministri 06.04.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/75 kehtestatud Viljandi maakonnaplaneeringuga 2030+ kavandatud teedevõrgustik - so riigiteede perspektiivsed trassid sh ristumiskohad, kogujateed jms.</p> <p>1.2. Analüüsida kohaliku teedevõrgustiku piisavust juurdepääsude tagamisel ning määrata perspektiivsete kohalike teede (sealhulgas jalgratta- ja jalgteede) üldised asukohad.</p> <p>1.3. Määrata olemasolevate ja kavandatud teede funktsioonid: näiteks kohalik tee, avaliku kasutusega eratee.</p> <p>1.4. Maanteeamet on edastanud kohalikule omavalitsusele riigiteede ja kohalike teede andmed vektorkujul 21.01.2019 seisuga. Palume joonistele kanda riigiteede numbrid ning eristada riigiteed kohalikest teedest erineva leppemärgiga. Soovitame kujutada kergliiklusteid joonistel leppemärgiga (nt punktiirjoonena), mis ei kataks selle all olevat riigi- või kohalikku teed.</p>	Seisukohaga arvestatakse. Analüüsitakse Viljandi maakonnaplaneeringus 2030+ määratud perspektiivseid teede trasse ning vastavalt sellele kajastatakse neid üldplaneeringus.

	<p>Riigiteest tekkivate kitsenduste määramine, sealhulgas tänava kaitsevööndi laiendamine, riigitee kaitsevööndi vähendamine:</p> <p>2.1. Riigitee kaitsevööndi laiuse käsitlemisel lähtuda EhS § 71 lõikest 2 ja tänava puhul sama paragrahvi lõikest 3.</p> <p>2.2. Olustvere ja Kõpu alevikku läbivad riigiteed on EhS § 92 lg 3 mõistes tänavad. EhS § 71 lg 3 alusel oleme hinnanud nimetatud asulaid läbivate riigiteede kaitsevööndite ulatust. Välja kujunemata hoonestusjoone, linnalise liikluskeskkonna puudumise tõttu ja tee funktsioonist lähtuvalt, teeme ettepaneku määrata alljärgnevatel riigiteedel kaitsevööndi laiuseks 30 m äärmise sõiduraja välimisest servast:</p> <p>Riigitee nr 24116 Suure-Jaani – Olustvere km 5,119 - 5,796</p> <p>Riigitee nr 92 Tartu - Viljandi - Kilingi-Nõmme km 94,140 - 94,740</p> <p>2.3. Juhul kui olemasolev hoonestusjoon jätkub väljaspool linna ja alevikke, kaalub Maanteeamet kohaliku omavalitsuse põhjenduste alusel EhS § 71 lõikest 2 tuleneva kaitsevööndi laiuse vähendamist.</p> <p>2.4. Peale planeeringu kehtestamist tuleb kaitsevööndi laiuseid kajastav joonis esitada Maanteeametile GIS või CAD formaadis.</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse. Riigiteede kaitsevööndi laiused kooskõlastatakse Maanteeametiga.</p>
	<p>Määrata tingimus, et riigitee kaitsevööndisse üldjuhul hooneid ei kavandata. Juhul, kui hoonete kavandamine on põhjendatud väljakujunenud hoonestusjoonega, määrata tingimus, et arendaja peab arvestama liiklusest tulenevate häiringute (müra, saaste, vibratsioon) kahjuliku mõjuga. Normidele vastavuse tagamine, leevendavate meetmete kasutusele võtmine ja finantseerimine on arendaja kohustus.</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse.</p>
	<p>Soovitame müratundlikke alasid/objekte riigiteede mõjupiirkonda mitte planeerida.</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse. Võimalusel ei planeerita müratundlikke alasid riigiteede mõjupiirkonda.</p>
	<p>Juurdepääsu tagamiseks riigiteele, määrata tingimus mitut kinnistut teenindava eratee avalikult kasutatavaks määramiseks, vajadusel transpordimaa kavandamiseks ja vastavalt EhS-le teeregistrisse kandmiseks.</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse.</p>
	<p>Juurdepääsu tagamiseks riigiteele määrata tingimus, et kinnistute maakorralduslikul jagamisel tuleb juurdepääs tagada seni kinnistut teenindanud juurdepääsu kaudu ühiselt ning uutel moodustatavatel katastriüksustel puudub õigus igaühel eraldi juurdepääsu saamiseks riigiteelt.</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse.</p>
	<p>Määrata tingimus, et riigiteega külgneva ehitustegevuse kavandamisel detailplaneeringu koostamise kohustuseta alal, tuleb reeglina kasutada juurdepääsuks kohalikke teid ja</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse.</p>

	olemasolevaid ristumisi riigiteega.	
	Terviklike ruumilahenduste saavutamiseks riigiteedelt juurdepääsude kavandamisel selgitada välja avalik huvi, määrata kohustus detailplaneeringu koostamiseks juhul kui arendusalale puudub olemasolev juurdepääs ja / või on vajalik juurdepääsude tagamine / säilitamine avalikult kasutatavalt teelt ala lähinaabritele.	Seisukohaga arvestatakse.
	Jalgratta- ja jalgteed tuleb üldjuhul kavandada väljapoole riigitee transpordimaad. Juhul kui üldplaneering ei täpsusta ruumivõimalusi kergliiklustee rajamiseks eramaadel, määrata tingimus, et projekteerimistingimused kergliiklustee rajamiseks antakse läbi avatud menetluse.	Seisukohaga arvestatakse.
	Määrata tingimus, et põhjendatud juhul tuleb suurendada kaevandatavatele aladele juurdepääsuteede, kaasa arvatud riigiteede, kandevõimet või viia neid muul moel liikluskoormusega vastavusse.	Seisukohaga arvestatakse.
	Määrata rajatise asukoha kooskõlastamise vajadus riigitee omanikuga juhul, kui rajatise kõrgus (tuulikute puhul lisada labade pikkus) on suurem kui kaugus äärmise sõiduraja välimisest servast.	Seisukohaga arvestatakse.
	Arvestades riigiteede võimalikku teemaa laiendamise vajadust teede rekonstrueerimise käigus, kaaluda riigiteedele 20 m laiuste tehnoloogiliste võõndite määramise vajadust äärmise sõiduraja välimisest servast tee ohutuse tagamiseks, perspektiivseteks teede õgvendusteks ja laiendusteks, koguja- ja kergliiklusteede välja ehitamiseks, avalikes huvides vajalike tehnovõrkude- ja rajatiste paigutamiseks ning teede püsivust tagava veerežiimi parandamiseks. Kuni 10 m laiuse kaitsevööndi puhul lugeda tehnoloogilise võõndi laiuseks kuni 10 m. Maakasutustingimuseks seada, et tehnoloogilises võõndis ehitustegevuse planeerimisel tuleb tee ohutuse tagamiseks kaasata Maanteeamet.	Seisukohaga ei arvestata. Tee kaitsevööndist eraldiseisvalt täiendava piirangu sätestamine üldplaneeringuga ei ole põhjendatud ja vajalik. Tehnoloogiline võõnd kattub tee kaitsevööndiga. Tegevusi tee kaitsevööndis reguleerib ehitusseadustik.
	Uute arendus- ja elamualade kavandamisel analüüsida olemasoleva teedevõrgu võimekust ja vastavust. Tingimuste määramisel lähtuda asjaolust, et Maanteeamet ei võta arendustegevuse vajadustest tingitud uute teelõikude rajamise ja riigiteede ümberehitamise kohustust. Tingimuste määramisel tagada ühistranspordiga ligipääsetavus.	Seisukohaga arvestatakse.
	Tingimuste määramisel lähtuda asjaolust, et riigitee kui rajatise püsivuse ja toimimise tagamiseks üldjuhul ei juhita arendusalade sademevett riigitee kraavidesse.	Seisukohaga arvestatakse.
	Tehnovõrkude kavandamist riigitee transpordimaale tuleb vältida kuna transpordimaa on vajalik eelkõige tee ja selle koosseisu kuuluvate rajatiste paigutamiseks.	Seisukohaga arvestatakse.
	Planeeringut koostades tuleb soodustada ühissõidukite eeliskasutamist, vähendades sellega transpordi negatiivset mõju keskkonnale ja sellest põhjustatud tervisekahjustusi	Seisukohaga arvestatakse.

	<p>ning aidates kaasa liiklusõnnetuste ja liiklusummikute ärahoidmisele;</p> <p>Liikluskorralduse üldiste põhimõtete määramine:</p> <p>4.1. Lähtuda riigitee funktsioonist teenindada eelkõige läbivat liiklust ja arvestada et, kohalikku liiklust teenindab eelkõige kohalik tee. Planeeringulahendusega vältida kohaliku liikluse suunamist transiitliiklusega teele.</p> <p>4.2. Arendusalade juurdepääsud lahendada läbi kogujateede, mis on ühendatud riigiteega ühise ristumiskoha kaudu. Määrata perspektiivse ja olemasoleva suletava juurdepääsu asukoht avalikult kasutatavale teele.</p> <p>4.3. Pendelliikluse vältimiseks on soovitatav kavandada piirkonna liiklussagedust suurendavad arendused keskustesse.</p> <p>4.4. Vältida planeeringulahendust, mis tingib vajaduse hajaasustusega piirkonnas riigitee pidevaks ületamiseks.</p> <p>4.5. Planeeringus määrata põhimaanteega nr 92 külgnevate arendusalade juurdepääs olemasolevate teede ja tänavate ristumiskohtade kaudu. Planeeringus näidata arendusalade toimimiseks perspektiivsete kohalike teede/tänavate/kogujateede asukohad. Põhimaanteele võib uusi ristumiskohti planeerida ainult erandkorras ja lähtudes tee ohutuse põhimõtetest. Olemasolevad üksikute kinnistute ristumiskohad säilivad senise maakasutuse tarbeks juhul, kui ristumiskoht ei halvenda põhitee ohutust.</p> <p>4.6. Liiklejate ohutuse tagamiseks ja riigitee korrakohaseks kasutamiseks ei ole parkimine riigiteel lubatud. Arendusalade, sh avaliku kasutusega alade, planeerimisel (puhkealad, supluskohad jm) kavandada lahendus, kus parkimine toimub väljaspool riigiteed ja alaga samal teepoolel.</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse.</p>
	<p>Märkused KSH väljatöötamise kavatsusele:</p> <p>5.1. KSH käigus hinnata riigiteede liiklusest tulenevaid negatiivseid mõjusid (müra, vibratsioon, visuaalne häiring, vms) elanikkonna heaolule ja tervisele lähtudes kavandavast üldplaneeringu lahendusest.</p> <p>5.2. Riigiteede müra ja selle leevendamist käsitleda atmosfääriõhu kaitse seaduse § 64 alusel, sh arendaja kohustusi müra normtasemetest lähtuvalt.</p> <p>5.3. Käsitleda KSH-s tööstuse- ja kaevandamisega seotud objektid ning analüüsida võimalike väljaveoteede, sh riigiteede, vastavust kavandatavale tegevusele. Analüüsist lähtuvalt näha ette teede kandevõime tõstmine, meetmed liiklusohutuse tagamiseks, vms meetmed</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse osaliselt.</p> <p>KSH aruandes ja üldplaneeringus nähakse ette üldised tingimused/meetmed. Täpsemad tingimused kehtestatakse ehitus- või projekteerimistingimustes.</p>
<p>Tori Vallavalitsus</p>	<p>Olles läbi vaadanud Teie poolt edastatud materjalid, anname teada, et Tori Vallavalitsusel ei ole ettepanekuid Põhja-Sakala valla üldplaneeringu lähteseisukohtadele ja</p>	<p>Ettepanekud puuduvad</p>

<p>Signe Rõngas (abivallavanem) 16.04.2019 Kiri nr 6-2.1/712-1</p>	<p>keskkonnamõtjude strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse kohta. Palume Teid ka edaspidi kaasata Tori Vallavalitsus Põhja-Sakala valla üldplaneeringu koostamise etappidesse.</p>	<p>Tori Vallavalitsust kaasatakse ka edaspidi üldplaneeringu koostamisse</p>
<p>Rahandusministeerium Kaia Sarnet (reginaalvaldkonna asekantsler) 18.04.2019 kiri nr 14-11/1654-3</p>	<p>Üldplaneeringu koostamisel palume arvesse võtta ka Viljandimaa kohalike omavalitsuste poolt heaks kiidetud Viljandi maakonna arengustrateegiat 2030+ ja selle tegevuskava.</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse. Üldplaneeringu koostamisel arvestatakse välja toodud materjalidega.</p>
	<p>Valla keskuste arengu kavandamisel võtta aluseks Viljandimaa maakonnaplaneeringus 2030+ toodud keskuste võrgustiku kavandamise põhimõtted, keskuste hierarhia ning soovitatavad teenustasemed.</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse.</p>
	<p>Palume lisada üldplaneeringu koostöötegijate ning kaasatavate tabelisse Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (kelle vastutusvaldkond üldplaneeringutes on elamumajandus, energiatõhusus, taastuvenergeetika jne), Keskkonnaministeeriumi (kelle vastutusvaldkonnas on riigi omandis olevate ja Keskkonnaministeeriumi valitsemisel olevate maadega seonduv jne), Kaitseministeeriumi (kelle vastutusvaldkonnas on taktikaalade, tuulegeneraatorite ja kõrgehitistega seonduv jne) ja Maaeluministeeriumi (kelle vastutusallas on säästliku maakasutuse ja väärtuslike põllumajandusmaade käsitus jne).</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse. Koostöötegijate ja kaasatavate tabelisse on lisatud välja toodud ametkonnad.</p>
<p>Palume hoida Rahandusministeeriumi regionaalhalduse osakonna Viljandi talitust kursis Põhja-Sakala valla üldplaneeringu menetlusega ja teavitada kõikidest avalikest aruteludest. Vastavalt PlanS § 81 lõikele 3 palume esitada üldplaneeringu eelnõu Rahandusministeeriumile täiendavate koostöötegijate ja kaasatavate isikute ning asutuste määramiseks.</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse.</p>	
<p>Valga Puu OÜ Mihkel Matsin (juhatuse liige) 18.04.2019</p>	<p>Valga Puu OÜ-l on soov olla kaasatud Põhja-Sakala valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamise protsessi. Valga Puu OÜ (registrikood: 10600304) omab Põhja-Sakala vallas järgmiseid kinnistuid (nimekiri lisatud). Käesolevaga anname ka teada, et soovime olla kaasatud Põhja-Sakala valla üldplaneeringu koostamisse vastavalt planeerimisseaduse paragrahvile 76, meie kontakt on info@valgapuu.ee. Ühtlasi anname teada, et soovime oma kinnistustel jätkata tavapärase metsamajandamisega metsaseaduse alusel.</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse</p>